

Izjemen gledališki jubilej – tristota ponovitev *Županove Micke* v Prešernovem gledališču

Kranj, 20. decembra 2023 – V Prešernovem gledališču Kranj je bila sinoči jubilejna, 300. ponovitev predstave *Županova Micka*, ki je premiero doživela leta 2001 in po dvaindvajsetih letih še vedno navdušuje občinstvo.

Županova Micka je nastala po prvi slovenski komediji Antona Tomaža Linharta, režiral jo je **Vito Taufer**, dramaturginja je bila **Marinka Poštrak**, avtor glasbe **Igor Leonardi**, svetlobni oblikovalec **Pascal Mérat**, lektor pa **Arko**. Igralska zasedba se je v teh letih le malo spreminjala: v predstavi nastopajo **Borut Veselko** (pred njim **Matjaž Tribušon**) v vlogi Tulpenhaima, **Darja Reichman** kot Šternfeldovka, **Matjaž Višnar** (pred njim **Gregor Čušin**) v vlogi Monkofa, **Tine Oman** kot Župan, Micka **Vesna Pernarčič** (vmes **Vesna Slapar**), **Rok Vihar** kot Anže, **Pavel Rakovec** v vlogi Glažka ter **Robert Kavčič** in **Ciril Roblek** kot Godca.

Duhovita interpretacija Linhartove veseloigre je s svojim prefinjeno ironičnim prikazom klene slovenske duše navdušila občinstvo v vseh kottiških Slovenije, očarala zamejske Slovence in gledalce v Srbiji ter za vedno osvojila srca obiskovalcev na festivalih v Argentini, Venezueli in Dominikanski republiki.

Leta 2002 je prepričala tudi na 32. Tednu slovenske drame in prejela veliko nagrado za najboljšo uprizoritev festivala. Žirija je v utemeljitvi med drugim zapisala, da je predstava vizualno »berhka koker ena slika, iz ktere oreng napravljeni igralci ostro vunkej strelajo«.

»Naša *Micka* je nekaj zelo posebnega, brhka mladenka, hkrati pa verjetno najstarejša redno in največkrat uprizarjana predstava repertoarnih gledališč za odrasle. V Prešernovem gledališču se je rodila, tu je odrasla, od tu je prepotovala celotno Slovenijo, od tu obiskovala tujino in tu je doma. Ponosen sem, da smem biti drobcen del njene zgodbe in da je Micka županova, slovenska, kranjska in naša, s tem pa čisto malo tudi moja,« je ob jubileju povedal direktor gledališča **Jure Novak**.

O Županovi Micki

Davnega januarja 1790 je Linhart v nekem svojem pismu zapisal: »Tvegal sem poskus sestaviti kranjsko veseloigro z imenom *Županova Micka* (po Rihterjevi *Die Feldmühle*) in jo dal uprizoriti v tukajšnjem stanovskem gledališču. To je bil prvi poskus, odkar stanujejo Slovani na Kranjskem. Z veseljem sem gledal, kako se ti Slovani, ki jih že stoletja germanizirajo, še zmerom čutijo Slované, s kakšnim entuziazmom visijo na svojem jeziku, na lastnih šegah, na svoji izvirnosti.«

Linhartova *Županova Micka* je bila namreč prvo uprizorjeno posvetno besedilo v slovenščini in kot tako je v zavesti Slovencev in v slovenski gledališki zgodovini postalo tako rekoč mitsko

ter temelj, na katerem stoji današnja slovenska dramatika. Predstavo je takrat pripravila amaterska skupina, ki je delovala v okviru Družbe prijateljev gledališča in v kateri je kot šepetalec sodeloval tudi avtor sam, premiera pa je bila 28. decembra 1789 v prostorih Stanovskega gledališča v Ljubljani.

In prav ta temelj je po več kot dvesto letih želela preveriti Tauferjeva uprizoritev *Županove Micke* v Prešernovem gledališču. Preveriti je želela ikonografijo slovenstva, saj smo se Slovenci prav skozi *Micko* in *Matička* in njuno nacionalno ikonografijo skozi stoletja neprestano identificirali in reflektirali. Po več kot dvestotih letih je uprizoritev poskusila odgovoriti na vprašanje slovenske identitete, znotraj katere se kažeta tipičen značaj in specifika slovenskega naroda.

»Tauferjeva *Micka* je citat in komentar najbolj pogostega tipa uprizarjanja, to nezahtevno dramsko delo pa je režija razgibala s pesmimi, ki so ljudske, pa vendar izbrane tako, da je med njihovo siceršnjo, naivno rabo, in tisto v tej uprizoritvi, duhovito neskladje. Druga pomembna lastnost tokratne *Županove Micke* je ta, da se igra in norčuje iz regionalnih stereotipov; Gorenjska, hribovita slovenska pokrajina pod Alpami, slovi po celem kupu opravil in narodnih noš, ki so v predstavi učinkovito pretirani, do karikature, pa vendar hkrati v čudni in čisti skladnosti s posodobljeno razumljeno intenco predloge. Uprizoritev je v okolju, v katerem je nastala, in katerega regionalne stereotipe smeši, uspešnica, prepričan pa sem, da sta njen izčiščen odrski jezik in igralska stilizacija razumljiva celemu svetu.« (Matej Bogataj)

Številni spomini, prigode, anekdote

»Čestitam in hvala vam, dragi igralci, ki ste obdržali predstavo pri življenju več kot dvajset let, do 300. ponovitve. Tudi vam hvala, drago občinstvo vseh teh let. Brez vas pa sploh ne bi šlo!« (Vito Taufer)

»Na *Županovo Micko* me vežejo zelo lepi spomini. Še posebej mi je v nepozabnem spominu ostalo čarobno gostovanje v Južni Ameriki. Micki sem zelo hvaležna, da sem prav zavoljo njene radožive nravi videla Argentino, Venezuelo in Dominikansko republiko in spoznala, da se ljudje v dobro narejeni komediji zmeraj prepoznajo in nasmejijo in da občutek za humor ne pozna meja, ne celin, ne časa, ne prostora. In še neka čudna čarovnija se drži *Županove Micke*! Čeprav je stara že krepko čez 200 let, je še zmeraj mladostno *berhka* in ista čarovnija se godi tudi z našo predstavo in našimi igralci, ki po 300 ponovitvah iz nje še zmeraj mladostno *berkhi* in stasiti ostro *vunkej strelajo*, tako kot pred malodane četrto stoletja.« (Marinka Poštrak)

»Županova Micka je vloga ki jo igram najdlje v svojem gledališkem življenju – 22 let – in sem jo hkrati odigrala največkrat. Nekaj let sem jo posojala svoji kolegici Vesni Slapar, ki je odigrala kar velik kos teh ponovitev, medtem ko sem jaz opravljala vlogo mame v resničnem življenju. Začela sem s pravimi leti (recimo) Micke in jo še kar igram (precej smešno) pri svojih skoraj petdesetih 😊, nedolžno devico na začetku življenjske poti ... Ampak oder veliko prenese in zaenkrat občinstvo tudi to še zmeraj pogoltne, z nasmehom na ustih ... Tako da: Vse najboljše Micka! Pa na dodatnih ... toliko ... let – ponovitev 😊!« (Vesna Pernarčič)

»Županova Micka me spremlja skozi življenje 22 let, kar je neprecenljiv gledališki privilegij.« (Rok Vihar)

»Županova Micka je moja pozna mladost in zgodnja starost ... in vse vmes ... veselje in žalost ... malo dete in velik odrasel fant ... generacije mladih ... veliko božičev in novih let in velikih noči ... in ogromno krajev, mest, dežel, celin ... Vesna, Rok, Matjaž, Gregor, Foma, Rači, Ciril, Robert in še ena Vesna in še en Matjaž in Borut ... in Matej in Bojana in Mare, Janez, Robi, Drago, Nejc, Boštjan in še en Mare in Tim in še ogromno drugih, in nekje zraven, čeprav oddaljen – Vito in seveda Marinka ... Županova Micka je večna. Naj živi še v pozna leta, saj se zna dostojanstveno starati ... Ne potrebuje liftingov in botoksa ... Potrebuje samo neomajno vero v gledališče in veselje in strast do njega.« (Darja Reichman)

»To morš igrat tolk časa, da greš z njo (Micko) u penzijo.« (Tine Oman - Foma)

»Midva Godca (Robert Kavčič in Ciril Roblek) imava na začetku zavihane rokave. Pred snubljenjem jih morava odvihati. Se je velikokrat zgodilo, da je eden od naju to pozabil, in ta je bil dolžan pivo in pivo. No, po tristoletih predstavah sva še vedno lačna in žejna 😊.« (Ciril Roblek)